

รายละเอียดของรายวิชา
๑๐๑ ๓๐๖ หลักพุทธธรรม

ชื่อสถาบันอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
โครงการขยายห้องเรียน วัดไชยชุมพลชนะสงคราม ตำบลบ้านใต้ อำเภอเมือง ฯ จังหวัดกาญจนบุรี ๗๑๐๐๐

หมวดที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป

๑. รหัสและชื่อรายวิชา ๑๐๑ ๓๐๖ หลักพุทธธรรม (Principles of Buddhism)
๒. จำนวนหน่วยกิต ๓ หน่วยกิต (๓-๐-๖)
๓. หลักสูตรและประเภทของรายวิชา พุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา หมวดวิชาเฉพาะด้าน
๔. อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชา พระครูกิตติชัยกาญจน์,
๕. ภาคการศึกษา / ชั้นปีที่เรียน ภาคการศึกษาที่ ๑ ชั้นปีที่ ๓
๖. รายวิชาที่ต้องเรียนมาก่อน (pre-requisite) (ถ้ามี) ไม่มี
๗. รายวิชาที่ต้องเรียนพร้อมกัน (co-requisites) (ถ้ามี) ไม่มี
๘. สถานที่เรียน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย โครงการขยายห้องเรียนวัดไชยชุมพลชนะสงคราม จังหวัดกาญจนบุรี
๙. วันที่จัดทำหรือปรับปรุงรายละเอียดของรายวิชาครั้งล่าสุด ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๖๒

หมวดที่ ๒ จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์

๑. จุดมุ่งหมายของรายวิชา

เพื่อให้นิสิตมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักพุทธธรรมที่ปรากฏในพระไตรปิฎก อรรถกถา ฎีกา และหนังสือที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะหลักพุทธธรรมที่สำคัญ เช่น หลักอริยสัจ ๔ ปฏิจจนสมุปบาท ๑๒ ขันธ์ ๕ ไตรลักษณ์ โพรปัถยธรรม ๓๗ กรรม ๑๒ เป็นต้น โดยใช้วิธีการศึกษาแบบลึกซึ้งทั้งในเชิงวิเคราะห์และการปฏิบัติในชีวิตประจำวัน

๒. วัตถุประสงค์ในการพัฒนา/ปรับปรุงรายวิชา

นิสิตสามารถอธิบายประวัติ ความเป็นมา ความหมาย และลักษณะของหลักพุทธธรรมที่สำคัญได้ เช่น หลักอริยสัจ ๔ ได้ วิเคราะห์หลักพุทธธรรมในมิติต่างๆ ได้ สามารถหาแนวทางในการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการดำเนินชีวิต และการสอนพุทธธรรมได้

หมวดที่ ๓ ลักษณะและการดำเนินการ

๑. คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาศึกษาหลักพุทธธรรมในพระไตรปิฎก เน้นอริยสัจ ปฏิจจนสมุปบาท เบญจขันธ์ ไตรลักษณ์ โพรปัถยธรรม กรรม และสังสารวัฏ โดยใช้อรรถกถาและฎีกาประกอบ

๒. จำนวนชั่วโมงที่ใช้ต่อภาคการศึกษา

บรรยาย	สอนเสริม	การฝึกปฏิบัติ/งานภาคสนาม/การฝึกงาน	การศึกษาด้วยตนเอง
๔๘	ตามความต้องการ ของผู้เรียนเฉพาะราย	๐	การศึกษาด้วยตนเอง ๖ ชั่วโมง/สัปดาห์

๓. จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ที่อาจารย์ให้คำปรึกษาและแนะนำทางวิชาการแก่นิสิตเป็นรายบุคคล

วิธีการให้คำแนะนำ เข้าพบตามที่นัดหมายและสอบถามในชั้นเรียน วัน ตามที่กำหนดในแต่ละภาคการศึกษา จำนวนชั่วโมงตามที่กำหนดในแต่ละครั้ง

หมวดที่ ๔ ผลการเรียนรู้ กลยุทธ์การสอนและการประเมินผล

๑. ด้านคุณธรรม จริยธรรม		
การพัฒนาผลการเรียนรู้	วิธีการสอน	วิธีการวัดและประเมินผล
๑. [●] ตระหนักในคุณค่าและคุณธรรม จริยธรรม เสียสละ ซื่อสัตย์สุจริต ๒. [●] มีวินัย ตรงต่อเวลา และความรับผิดชอบต่อตนเอง วิชาชีพและสังคม ๓.[๐] มีภาวะผู้นำและผู้ตาม สามารถทำงานเป็นทีมและสามารถแก้ไขข้อขัดแย้งได้ ๔. [๐] เคารพสิทธิและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รวมทั้งเคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ๕. [●] ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อสังคม ชาติ และพระพุทธศาสนา	- กำหนดความรับผิดชอบต่อการเข้าห้องเรียน - ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในบทเรียน - แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในชั้นเรียน	- ประเมินผลพฤติกรรมการเข้าเรียน - การให้ความร่วมมือในชั้นเรียน - การสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนจากการจดเนื้อหาบรรยาย - การนำเสนองาน ชักถาม และอภิปราย
๒. ด้านความรู้		
ความรู้ที่ต้องได้รับ	วิธีการสอน	วิธีการวัดและประเมินผล
๑. [●] มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการและทฤษฎีที่สำคัญในเนื้อหาสาขาวิชาพระพุทธศาสนา ๒. [O] สามารถวิเคราะห์ปัญหาทางสังคมโดยใช้แนวคิดทางด้านพระพุทธศาสนา รวมทั้งประยุกต์ความรู้ ทักษะ และการใช้เครื่องมือทางป็นสภกฤตที่เหมาะสมกับการแก้ไขปัญหสังคม ๓. [O] สามารถติดตามความก้าวหน้าแนวคิดใหม่ ๆ ทางด้านพระพุทธศาสนา พร้อมทั้งเข้าใจวิธีการนำไปประยุกต์ใช้ ๔. [O] มีความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการวิจัย และใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาวิทยาการใหม่ ๆ ทางด้านพระพุทธศาสนา ๕. [O] สามารถบูรณาการความรู้ในสาขาวิชาพระพุทธศาสนากับความรู้ในศาสตร์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง	- บรรยายเนื้อหาวิชาตามแผนการสอนที่ได้กำหนดไว้ - อภิปรายประเด็นศึกษาระหว่างผู้เรียนและผู้สอน - มอบหมายงานให้ผู้เรียนได้ค้นคว้า - สรุปประเด็นหลักของบทเรียน	- ทดสอบความเข้าใจด้วยการถาม – ตอบ - วิเคราะห์การทำแบบฝึกหัด - ประเมินความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนจากการทำแบบฝึกหัด - การสอบวัดความรู้ ๒ ครั้ง - สอบกลางภาคและปลายภาค

๓. ด้านทักษะทางปัญญา		
ทักษะปัญญาที่ต้องพัฒนา	วิธีการสอน	วิธีการวัดและประเมินผล
๑. [●] คิดอย่างมีวิจารณญาณและอย่างเป็นระบบ ๒. [●] สามารถสืบค้น ตีความ และประเมินสารสนเทศ เพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ๓. [O] สามารถรวบรวม ศึกษา วิเคราะห์ และสรุปประเด็นปัญหาและความต้องการ ๔. [●] สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ทางบาลี สันสกฤตได้อย่างเหมาะสม	- บรรยายพร้อมทั้งยกตัวอย่างประกอบเนื้อหาวิชา - บรรยายเชิงวิเคราะห์ให้เห็นความสัมพันธ์และบูรณาการของเนื้อหาวิชา - เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็น และแก้ไขข้อผิดพลาดเป็นรายบุคคล - เปิดโอกาสให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง แล้วนำมาแลกเปลี่ยนภายในชั้นเรียน	- ทดสอบย่อยโดยเน้นการวิเคราะห์การประยุกต์ใช้และการบูรณาการเนื้อหาวิชา - การใช้การซักถาม - ทดสอบด้วยแบบฝึกหัด
๔. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ		
ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบที่ต้องพัฒนา	วิธีการสอน	วิธีการวัดและประเมินผล
๑. [●] สามารถให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการแก้ไขปัญหาสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งในบทบาทของผู้นำ หรือในบทบาทของผู้ร่วมทีมทำงาน ๒. [●] มีความรับผิดชอบในการกระทำของตนเองและรับผิดชอบงานในกลุ่ม ๓. [O] สามารถเป็นผู้ริเริ่มแสดงประเด็นในการแก้ไขสถานการณ์ทั้งส่วนตัวและส่วนรวม พร้อมทั้งแสดงจุดยืนอย่างพอเหมาะทั้งของตนเองและของกลุ่ม	- มอบหมายงาน พร้อมทั้งกำหนดให้นำเสนอความก้าวหน้าของงานเป็นระยะ	- การนำเสนองาน - ชิ้นงาน

๕. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ		
ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	วิธีการสอน	วิธีการวัดและประเมินผล
๑. [●] สามารถใช้เทคนิคทางคณิตศาสตร์และสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ ๒. [●] สามารถแปลงข้อมูลเป็นข่าวสารที่มีคุณภาพและเหมาะสมต่อการสื่อสารทั้งกับบุคคลและกลุ่มคนในสถานการณ์ที่หลากหลาย ๓. [●] สามารถสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพทั้งการพูด การฟัง การเขียน พร้อมทั้งเลือกใช้รูปแบบของการสื่อสารนำเสนอได้อย่างเหมาะสม ๔. [●] สามารถใช้สารสนเทศและเทคโนโลยีสื่อสารอย่างเหมาะสม	- มอบหมายงาน พร้อมทั้งกำหนดให้นำเสนอความก้าวหน้าของงานเป็นระยะ	- การจัดทำรายงาน และนำเสนองานด้วยสื่อเทคโนโลยี - การมีส่วนร่วมในการอภิปรายและวิธีการอภิปราย

หมวดที่ ๕ แผนการสอนและการประเมินผล

๑. แผนการสอน

สัปดาห์ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	ชั่วโมงบรรยาย	วิธีสอน/กิจกรรมการเรียนรู้และการสื่อที่ใช้	ชื่อผู้สอน
๑	แนะนำการเรียนการสอน ความรู้เกี่ยวกับหลักพุทธธรรม เช่น การเสวยวิมุตติสุขของพระพุทธเจ้า ธรรมะและเหตุการณ์ขณะประทับอยู่ที่ต้นโพธิ์ เป็นต้น	๓	- แนะนำรายละเอียดวิชา - ชี้แจงการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ (การให้คะแนน) - ชี้แจงการมอบหมายงานและร่วมกันสร้างข้อตกลง - แนะนำเอกสารประกอบการเรียนการสอน - มอบหมายงานให้ผู้เรียนไปศึกษา	พระครูกิตติชัยกาญจน์

สัปดาห์ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	ชั่วโมงบรรยาย	วิธีสอน/กิจกรรมการเรียนรู้การสอนและสื่อที่ใช้	ชื่อผู้สอน
			- การบรรยายประกอบสื่อ power point	
๒	อริยสัจ ๑) ความรู้เกี่ยวกับปฐมเทศนาอัมมจักกัปปวัตตสูตร ๒) ความหมาย ฐานะและ ความสำคัญแห่งอริยสัจ ๓) ธรรมเบื้องต้นก่อนแสดงอริยสัจ ๔) ประเภทแห่งอริยสัจ และกิจในอริยสัจ ๕) รู้อย่างไรเรียกว่าตรัสรู้อริยสัจ ๖) วิธีคิดแบบอริยสัจกับวิธีทางวิทยาศาสตร์	๓	- การบรรยายประกอบสื่อ power point - การแลกเปลี่ยน ชักถาม การวิเคราะห์ และตีความหลักพุทธรธรรม	พระครูกิตติชัยกาญจน์
๓	ปฏิจจสมุปบาท ๑) ความหมาย ฐานะและ ความสำคัญแห่งปฏิจจสมุปบาท ๒) ความประเภทและความลึกซึ้งแห่งปฏิจจสมุปบาท ๓) ปฏิจจสมุปบาทแบบชีวิตประจำวัน ๔) ปฏิจจสมุปบาทแบบข้ามภพข้ามชาติ ๕) ปฏิจจสมุปบาทในฐานะปัจจัยาการทางสังคม เป็นต้น	๓	- การบรรยายประกอบสื่อ power point - การแลกเปลี่ยน ชักถาม การวิเคราะห์ และตีความหลักพุทธรธรรม	พระครูกิตติชัยกาญจน์
๔	เบญจขันธ์ ๑) ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเบญจขันธ์	๓	- การบรรยายประกอบสื่อ power point - การแลกเปลี่ยน ชักถาม การวิเคราะห์ และตีความหลักพุทธรธรรม	พระครูกิตติชัยกาญจน์

ลำดับที่	หัวข้อ/รายละเอียด	ชั่วโมงบรรยาย	วิธีสอน/กิจกรรมการเรียนรู้การสอนและสื่อที่ใช้	ชื่อผู้สอน
	๒) รูปธรรม : รูป, นามธรรม : เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ จิต เป็นต้น			
๕	หลักไตรลักษณ์ ๑) ไตรลักษณ์ในฐานะสามัญญลักษณ์ : ลักษณะโดยธรรมชาติของสิ่งทั้งปวง ๒) ความหมายและประเภทของไตรลักษณ์ ๓) ไตรลักษณ์ในฐานะที่เป็นกฎแห่งธรรมชาติ ๔) บทวิเคราะห์ธรรมที่เกี่ยวข้องกับไตรลักษณ์ เป็นต้น	๓	- การบรรยายประกอบสื่อ power point - การแลกเปลี่ยน ชักถาม การวิเคราะห์ และตีความหลักพุทธธรรม	พระครูกิตติชัยกาญจน์
๖	โพธิปักขิยธรรม ๑) ความหมาย และหลักการทั่วไปแห่งโพธิปักขิยธรรม ๒) ประเภทแห่งโพธิปักขิยธรรม ๓) ความเหมือนและความต่างแห่งอินทรีย์ ๕ พละ ๕ เป็นต้น	๓	- การบรรยายประกอบสื่อ power point - การแลกเปลี่ยน ชักถาม การวิเคราะห์ และตีความหลักพุทธธรรม	พระครูกิตติชัยกาญจน์
๗	หลักกรรม ๑) ความหมายของกรรมที่แท้จริงและระดับชาวบ้านทั่วไป ๒) วัตถุประสงค์ของการสอนเรื่องกรรม ๓) ประเภทแห่งกรรมในคัมภีร์พระไตรปิฎก ๔) ประเภทแห่งกรรมในคัมภีร์อรรถกถา เป็นต้น	๓	- การบรรยายประกอบสื่อ power point - การแลกเปลี่ยน ชักถาม การวิเคราะห์ และตีความหลักพุทธธรรม	พระครูกิตติชัยกาญจน์

ลำดับ ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	ชั่วโมง บรรยาย	วิธีสอน/กิจกรรมการเรียนรู้ และสื่อที่ใช้	ชื่อผู้สอน
๘	สอบกลางภาค	๓		
๙	หลักสังสารวัฏ ๑) ความหมายและประเภทแห่งสัง สารวัฏ ๒) กระบวนการแห่งสังสารวัฏ๓) โยนิโสมนสิการ กับ สังสารวัฏ เป็นต้น	๓	- การบรรยายประกอบสื่อ power point - การแลกเปลี่ยน ชักถาม การวิเคราะห์ และตีความหลักพุทธธรรม	พระครูกิตติชัยกาญจน์
๑๐	หลักและวิธีการอธิบายและแสดง พุทธธรรม	๓	- การบรรยายประกอบสื่อ power point - การแลกเปลี่ยน ชักถาม การวิเคราะห์ และตีความหลักพุทธธรรม	พระครูกิตติชัยกาญจน์
๑๑	การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการ สอนและการดำเนินชีวิต	๓	- การบรรยายประกอบสื่อ power point - การแลกเปลี่ยน ชักถาม การวิเคราะห์ และตีความหลักพุทธธรรม	พระครูกิตติชัยกาญจน์
๑๒	ความสอดคล้องระหว่างหลักพุทธ ธรรมกับศาสตร์ต่างๆ	๓	- การบรรยายประกอบสื่อ power point - การแลกเปลี่ยน ชักถาม การวิเคราะห์ และตีความหลักพุทธธรรม	พระครูกิตติชัยกาญจน์
๑๓	การนำเสนอรายงาน	๓	- นิสิตนำเสนอานที่ได้รับมอบหมาย โดยใช้ Power point ในการนำเสนอ - ให้นิสิตซักถามในประเด็นที่สงสัย - ผู้สอนสรุปประเด็น	พระครูกิตติชัยกาญจน์
๑๔	การนำเสนอรายงาน	๓	- นิสิตนำเสนอานที่ได้รับมอบหมาย โดยใช้ Power point ในการนำเสนอ - ให้นิสิตซักถามในประเด็นที่สงสัย - ผู้สอนสรุปประเด็น	พระครูกิตติชัยกาญจน์
๑๕	การนำเสนอรายงาน สรุปเนื้อหา	๓	- นิสิตนำเสนอานที่ได้รับมอบหมาย โดยใช้ Power point ในการนำเสนอ - ให้นิสิตซักถามในประเด็นที่สงสัย	พระครูกิตติชัยกาญจน์

สัปดาห์ ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	ชั่วโมง บรรยาย	วิธีสอน/กิจกรรมการเรียนการสอน และสื่อที่ใช้	ชื่อผู้สอน
			- ผู้สอนสรุปประเด็น	
๑๖	สอบปลายภาค	๓		

๒. แผนการประเมินผลการเรียนรู้

ผลการเรียนรู้	วิธีการประเมิน	สัปดาห์ที่ประเมิน	สัดส่วนของการประเมิน
ความมีศีลธรรม จริยธรรม คุณธรรม ซื่อสัตย์สุจริตและความ รับผิดชอบ	การสังเกต/การเข้าชั้นเรียน	ตลอดภาค การศึกษา	๑๐%
ความก้าวหน้าของความรู้	การสอบกลางภาค	๘	๑๐%
ความก้าวหน้าของความรู้	การสอบปลายภาค	๑๖	๖๐%
ทักษะการสืบค้นข้อมูล วิเคราะห์ การทำความเข้าใจ และการนำไป ประยุกต์ใช้	การวิเคราะห์กรณีศึกษา ค้นคว้า การอ่านและสรุปบทความ การส่งงานตามที่มอบหมาย	ตลอดภาค การศึกษา	๑๐%
ทักษะความสัมพันธ์ระหว่าง บุคคล ทักษะการใช้ภาษา การใช้คณิตศาสตร์เพื่อการ วิเคราะห์และจัดการข้อมูล	การมีส่วนร่วม อภิปราย เสนอความ คิดเห็นในชั้นเรียน	๑๓ - ๑๕	๑๐%

หมวดที่ ๖ ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน

๑.เอกสารและตำราหลัก

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พระไตรปิฎกภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาเตปิฎก

.๒๕๓๙ ,โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาฯ

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.๒๕๔๑ ,

มหาวิทยาลัยราชวิทยาลัย. วิสุทธิธรรมแปล ภาค ๑-๓. กรุงเทพมหานคร :

โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยราชวิทยาลัย, ๒๕๒๘.

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต). พุทธธรรม. กรุงเทพมหานคร : พิมพ์ครั้งที่ ๘

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๘.

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต). พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม.

กรุงเทพมหานคร : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๘.

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต). นิพพาน-อนัตตา. กรุงเทพมหานคร :

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๘.

พระเทพเวที (ประยุทธ์ ปยุตฺโต). กรรมและนรกสวรรค์สำหรับคนรุ่นใหม่.

กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์ พริ้นติ้ง กรัฟ, ๒๕๓๑.

พุทธศาสนิกฯ ปฏิจักษ์สมุปบาท. กรุงเทพมหานคร : ธรรมสภา.2523 ,

_____ พุทธประวัติจากพระโอษฐ์ . กรุงเทพมหานคร : ธรรมสภา.2525 ,

_____ อานาปานสติภาวนา. กรุงเทพมหานคร : ธรรมสภา.2542 ,

_____ คู่มือมนุษย์. กรุงเทพมหานคร : ธรรมสภา.2544 ,

_____ สุตตา กรุงเทพมหานคร .: ธรรมสภา.2545 ,

พระเมธีธรรมาภรณ์ (ประยูร ธรรมจิตโต) และคณะ (ผู้แปล). วิมุตติมรรค ของพระ

อุปติสสเถระ กรุงเทพมหานคร : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๗.

_____ พุทธศาสนากับปรัชญา. กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์พริ้นติ้งกรัฟ, ๒๕๓๓.

๒.เอกสารและข้อมูลสำคัญ

พระมหาเสริมชัย ชยมงคล. อริยสัจ ๔, กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ บริษัทเอส

พี เพรส, ๒๕๓๘.

บุญมี แทนแก้ว. ญาณวิทยา. พิมพ์ครั้งที่ ๒, กรุงเทพมหานคร : หจก. ณะการ

พิมพ์, ๒๕๓๕.

ระวี ภาวิไล, อภิธรรมสำหรับคนรุ่นใหม่. กรุงเทพมหานคร : บริษัทธรรมสาร จำกัด, ๒๕๓๖.

มูลนิธิภูมิพล. สัทนิตีปกรณ์ “ธาตุมาลา” ฉบับภูมิพล, กรุงเทพมหานคร :

โรงพิมพ์ภูมิพล, ๒๕๓๐.

สนิท ศรีสำแดง. **พุทธปรัชญา**. กรุงเทพมหานคร : นีนารากการพิมพ์, ๒๕๓๕.

นิตี เอียวศรีวงศ์ (ผู้แปล). **พระพุทธศาสนา สารและพัฒนการ** .(พิมพ์ครั้งที่ ๒)

กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์ พรินต์ติ้ง กรัฟ, ๒๕๓๐.

James Paul Mcdemott. **Development in the Early Buddhist Concept of**

Kamm/Karma. Delhi : Munshiram Manoharlal Publishers, 1984.

Narada Mahathera. **The Buddha and Teachings**. Malaysia : The Buddhist

Missionary Society, 1973.

<http://www.google.co.th/> แล้วคลิกไปที่เว็บต่างๆ เช่น wikipedia เว็บไซต์วิชาการตอทคอม เป็นต้น

๓.เอกสารและข้อมูลแนะนำ

เว็บไซต์ ที่เกี่ยวกับหัวข้อในประมวลรายวิชา เช่น wikipedia คำอธิบายศัพท์

โครงการวิทยาศาสตร์จากสถาบันการศึกษาที่สอยด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

หมวดที่ ๗ การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของรายวิชา

๑. กลยุทธ์การประเมินประสิทธิผลของรายวิชาโดยผู้เรียน

การประเมินประสิทธิผลในรายวิชานี้ ที่จัดทำโดยผู้เรียน ได้จัดกิจกรรมในการนำแนวคิดและความเห็นจากผู้เรียนได้ดังนี้

- ประเมินการสอนโดยการซักถามและแลกเปลี่ยนเรียนรู้
- ซักถามข้อสงสัยในรายละเอียดเนื้อหา
- การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่อการเรียนรู้ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน

๒. กลยุทธ์การประเมินการสอน

ในการเก็บข้อมูลเพื่อประเมินการสอน ได้มีกลยุทธ์ ดังนี้

- ผู้เรียนแสดงความเห็นต่อวิธีการจัดการเรียนรู้
- ผู้เรียนซักถามและอภิปรายเพื่อปรับเปลี่ยนการจัดการเรียนรู้

๓. การปรับปรุงการสอน

หลังจากผลการประเมินการสอนในข้อ ๒ ได้นำผลการประเมินไปปรับปรุงการสอน ดังนี้

- การแจ้งผลการสอบย่อยและสอบกลางภาคให้ผู้เรียนทราบ เพื่อร่วมกันปรับปรุงการจัดการเรียนรู้
- แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อหาวิธีพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนและเนื้อหามากขึ้น